

men det var dog i hvert Tilfælde den høitærede Ministres Mening — at den Retning kunde han ikke misforstaa — at naar saadanne Betingelser vare til Stede, som Ministeriet nu antog for at vare fyldestgjørende, vilde saadanne Bevillinger ogsaa kunne ventes i Fremtiden, det være sig mere almindeligt eller mere undtagelsesvis — det kan man disputere om — men det var ikke udelukket, at de vilde blive givne. Men Betingelsen for, at de overhovedet kunne gives, maa jo være en noie Underjøgelse og noie Eftervisning af, at man for 1849 har gjort det; thi er det ikke Tilfældet, kan Bevillingen jo slet ikke gives. Jeg vilde derfor ønske, at den høitærede Indenrigsminister havde undersøgt dette Spørgsmaal, fordi det forekommer mig at være af særdeles essentiel Betydning i hele Sagen. Det er jo netop dette, som maa tjene til Rettefærdighed for, hvorvidt Ministeriets Myndighed gaar, og hvordan den er i dette Tilfælde, om Ministeriet overhovedet har nogen Myndighed til at give saadanne Bevillinger. Den høitærede Indenrigsminister paaberaabte sig ogsaa nu sidst i sit Foredrag, at der Intet fandtes i Lovgivningen om, at deslige Transaktioner ere forbudte. Ja, den høitærede Indenrigsminister er meget for god og for dygtig en Jurist til, at jeg behøver at oplyse ham om, at man ikke absolut skal kunne finde et Forbud i Lovgivningen for ikke at have Lov til at gjøre det. Det er jo ikke dette om det er forbudt i Lovgivningen at foretage saadanne Transaktioner og at give Bevillinger dertil, som Spørgsmaalet dreier sig om. Da det er en Bevillings Sag, vil man jo kun vanskeligt i Lovgivningen finde Noget derom, og naar den høitærede Minister har paaberaabt sig den Bestemmelse, som det ærede Medlem fra Vedby (Tauber) oplæste, i Loven af 23. April 1781, om Ophævelse af Jordfællesskabet, saa kan jeg kun erklære mig ganske enig med det ærede Medlem i, at den Lov kun handler om Udstykning, om Fællesskabets Ophævelse, og hvad der kan foretages til dette Diemed og i den Anledning, men ikke om nogen som helst anden Ting. Jeg tør derfor antage, at det er Resultatet af denne Forhandling, at den høitærede Minister ikke har eftervist, om end han ganske vist troede, at Ministeriet ikke har overstredet sin Bemyndigelse, saa dog ikke har kunnet paastaa, at deslige Bevillinger ere givne for 1849, hvad saa meget mindre synes sandsynligt, at domme efter, hvad den høitærede Minister anførte om saa ganske særlige Grunde for Bevillingen af 1883, som der er Tale om, nemlig dette, at vedkommende Lehnbesidder truede med at ville

gjøre Spørgsmaalet anhängigt ved Domstolene. Jeg tror i det Hele taget, at kunne slutte mig til, hvad der blev anført af det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgkreds (Tauber), at jeg heller ikke kan finde Ministerens Svar og Udtalelser i Dag for egentlig at være beroligende. Det forekommer mig snarere, at de ere det Modsatte, de forekomme mig at være af den Bestaffenhed, at de give Udbyg til, at den Slags Transaktioner nu og da, i flere eller færre Tilfælde, efter som Sagerne maatte foreligge, kunne ventes at faa Ministeriets Villigelse, at det dog vil kunne ventes, at Ministeriet giver Bevilling til, at de maa foretages.

Rojsen: Jeg tillod mig en afbrydende Bemærkning ligeoverfor det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (M. Andersen), som jeg fortelig skal gjøre Rede for. Naar det ærede Medlem fremsatte den Sætning, at den hidtidige Bestræbelse for at frigjøre Jorden ikke skulde kunne forenes med Bestræbelsen for at bevare Jorden i Bondens Besiddelse — han brugte endogsaa et saa stærkt Udtryk, at det i Forbindelse med Jordens Frigjørelse var umuligt at bevare Jorden i Bondens Besiddelse — saa tror jeg, at han tager fejl deri. Den Folge, som hidrører fra Loven af 1861, berører jo i og for sig slet ikke det Spørgsmaal, vi her tale om. Hvad der kan blive Folgen af Loven af 1861, hvis Fordelagtighed, Heldighed og Berettigelse jeg her ikke skal indlade mig paa, er kun det, at der bliver Afgang til at disponere over Jorden til Forpagtning i Stedet for til Fæstning, men den giver ikke nogen som helst Udbyg eller Afgang til en større Aet til Henlægning under Hovedgaarden eller til Sammenlægning. Blive altsaa de nuværende Bondegaarde fremdeles efter den gjældende Ordning bevarede i de samme Størrelser, som de nu ere, bliver Spørgsmaalet det: Er det rigtigt at fastholde Fæstetvang eller give Afgang til Forpagtning; men saa længe som Gaardene ikke ere større, end de nu ere, tror jeg, at man trygt kan slutte, at de ikke ville gaa ud af Bondernes Besiddelse, selv om der disponeres over dem ved Forpagtning, thi det kunde de først gjøre, naar der var Tale om Jorder, der vare betydeligt større, men det kan efter den gjældende Lovgivning ikke finde Sted, heller ikke efter Loven af 19de Februar 1861. Ogsaa jeg har undret mig over, at den høitærede Indenrigsminister har udtalt, at Ministeriet ikke med Hensyn til dette Spørgsmaal har foretaget nogen Underjøgelse af, hvilken positiv Anvendelse af Bevillingsmyndigheden der i lignende Tilfælde er slet for